Универзитет у Крагујевцу Факултет инжењерских наука

Семинарски рад Софтверски инжењеринг 2

Информациони систем за рад студентске службе

Студенти: Алекса Величковић 576/2015

Немања Поповић 563/2016 Александар Станић 568/2016 Професор: др Велибор Исаиловић

Крагујевац, јул 2020.

Садржај

1	Увод	1						
2	Пројектни задатак	2						
3	Коришћене технологије	3						
	3.1 PHP	3						
	3.2 JavaScript, JQuery, AJAX	5						
	3.3 Bootstrap	7						
	3.4 Highcharts	8						
4	Дијаграми							
	4.1 Логичка шема базе података	8						
	4.2 UML дијаграми	Ĉ						
5	Апликација	11						
	5.1 Студент	11						
	5.2 Натавник	15						
	5.3 Радник	18						
	5.4 Администратор апликације	21						
6	Закључак	22						
Литература								

1 Увод

У овом раду ће бити описана реализација интернет странице за рад студентске службе, коришћењем: скриптних језика PHP и JavaScript, фрејмворка Bootstrap базираном на језицима за опис и форматирање страница HTML и CSS, библиотека JQuery, PDO и Highcharts и скупа технологија AJAX. За управљање базама података је употребљен MySQL систем.

2 Пројектни задатак

Пројектни задатак јесте реализовање интернет странице студентске службе. Потребно је омогућити четири врсте приступа, и то: студент, административни радник, администратор апликације. Свака од ових улога има своје функционалности које је потребно реализовати. Тако да је за улогу студента потребно омогућити да има увид у своје личне информације, да види списак испита које је положио, није положио, затим да види оцене, свој статус по годинама, да проследи уплатницу служби. Наставнику је потребно омогућити да види предмете на којима је ангажован, да види структруру оцена и пролазност на свом предмету у току година, своје личне информације, затим да попуни и пошаље записник оцена за одређени испит служби Административном раднику омогућити да види профиле студената, професора, прихвата записник од професора и уноси оцене, затим да прихвата уплатнице и да ажурира стање на рачуну за студента, такође омогућено му је додавање новог корисника. Администратору апликације је потребно омогућити да додаје све врсте корисника.

3 Коришћене технологије

3.1 PHP

PHP је скриптни језик првенствено намењен за израду динамичног веб садржаја и изводи се на страни сервера. [1] Повезивања са базом су реализована коришћењем PHP-ове библиотеке PDO.

SQL упити и њихово извршавање над табелама базе података се обавља унутар функција које су део класе DB_PDO , а класа се налази у датотеци DB_PDO .php.

При инстанцирању класе се извршава функција __construct() у којој је извршено повезивање са базом тј. инстанцирање класе PDO, а притом се прослеђују параметри: назив сервера, име базе података, корисничко име и шифра.

Када више нема потребе за инстанцом, аутоматски се извршава функција __destruct(), која поништава везу успостављену при инстанцирању. Приказане су ове две функције и једна од функција која извршава упит над базом података:

```
<?php
class DB_PDO
    const server = "localhost";
    const kor_ime = "root";
    const sifra = "";
    const baza = "studentskaSluzba";
    private $veza;
    //konstruktor
    function __construct()
        try
        {
            $vezaString = "mysql:host=".self::server.";
                           dbname=".self::baza.";charset=utf8";
            $this->veza = new PDO($vezaString, self::kor_ime, self::sifra);
            /////EXCEPTIONS
            $this->veza->setAttribute(PDO::ATTR_ERRMODE, PDO::ERRMODE_EXCEPTION);
        }
        catch(PDOException $e)
        {
            echo "GRESKA: ";
            echo $e->getMessage();
        }
    }
?>
```

```
<?php
    function __destruct()
    {
        $this->veza = null;
    }
    public function proveraSifra($kor_ime, $sifra)
        try
        {
            $upit = "SELECT tip, tip_id
                     FROM sifra
                     WHERE kor_ime='{$kor_ime}' AND sifra='{$sifra}'";
            $pdo_izraz = $this->veza->query($upit);
            $podaci = $pdo_izraz->fetch(PDO::FETCH_ASSOC);
            return $podaci;
        }
        catch(PDOException $e) {
            echo "GRESKA: ";
            echo $e->getMessage();
        }
    }
}
?>
```

У свакој другој датотеци се увози датотека $DB\_PDO.php$ и врши инстанцирање класе, да би се касније позивале функције класе тј. извршавали упити.

```
<?php
require_once "DB_PDO.php";

$DBveza = new DB_PDO();

//////////INFORMACIJE O STUDENTU

$studentInfo = $DBveza->studentInfo($student_id);

?>
```

3.2 JavaScript, JQuery, AJAX

JavaScript је скриптни језик који омогућава да страница буде динамичка тј. интерактивна, JQuery је његова библиотека која је коришћена нпр. за анимације на страници и уопштено речено, олакшава реализивање одређених функционалности, између осталог и корићење АЈАХ-а.

AJAX омогућава комуникацију са сервером без освежавања странице (тј. преласка на нову страницу), док JavaScript (JQuery) омогућава уметање логике и понашања на страницу. Овом логиком се креира и AJAX. [2]

Уколико је и могуће цео пројекат реализовати без њиховог коришћења тј. само РНР-ом, код би био изузетно непрегледан, јер би се свака функционалност извршавала у посебној датотеци, а свака је у суштини посебна страница.

Инстанцирање класе DB_PDO и позивање функција је потребно извршити унутар PHP кода, па се враћање и прослеђивање података из JavaScript-а извршава AJAX-ом. Приказан је део функције која се извршава притиском на дугме дефинисаним у HTML-у.

```
function validacija_submit()
  //...
  //ISECAK KODA FUNKCIJE
  jQuery.ajax({
      async: false,
      type: "POST",
      global: false,
      url: 'PHP_jQuery.php',
      dataType: 'json',
      data: {functionname: 'proveraSifra', arguments: [kor_ime, sifra]},
      success: function (obj, textstatus) {
                  if( !('error' in obj) ) {
                      tip = obj.result;
                  }
                  else {
                       console.log(obj.error);
                  }
              }
  });
  //...
}
```

Параметри и назив функције се прослеђују као низ, а прослеђује се и назив датотеке која извршава комуникацију са базом.

Ова датотека се у пројекту зове *PHP_jQuery.php*. На свом почетку дефинише празан низ, који представља излазну променљиву и биће враћен у JSON формату.

После провере параметара, прослеђених AJAX-ом, почиње switch услов, који извршава онај део кода који је дефинисан прослеђеним називом функције.

```
<?php
switch($_POST['functionname']) {
  //...
  //ISECAK SWITCH USLOVA
  case 'proveraSifra':
      if( !is_array($_POST['arguments']) || (count($_POST['arguments']) < 2) )</pre>
      {
          $aResult['error'] = 'Error in arguments!';
      }
      else
      ₹
          require_once "DB_PDO.php";
          $DBveza = new DB_PDO();
          ////
          $kor_ime = $_POST['arguments'][0];
          $sifra = $_POST['arguments'][1];
          $podaci = $DBveza->proveraSifra($kor_ime, $sifra);
          if ($podaci)
          {
              ////SESIJA
              session_start();
              $_SESSION["tip"] = $podaci['tip'];
              $_SESSION["tip_id"] = $podaci['tip_id'];
              $aResult['result'] = $podaci['tip'];
          }
          else
          {
              $aResult['result'] = "Nije proslo";
          }
      }
      break;
  //...
  default:
    $aResult['error'] = 'Not found function '.$_POST['functionname'].'!';
    break;
}
2>
```

3.3 Bootstrap

Bootstrap је фрејмворк за креирање веб сајтова и веб апликација. Базиран је на HTML и CSS шаблонима за типографију, креирање форми, дугмади итд. [3]

Изглед страница је урађен прилагођавањем готових шаблона и за страницу за пријаву је коришћен шаблон [4], наведен у литератури, а за остале странице је коришћен шаблон са бочном траком [5], унутар које су приказани подаци корисника и навигациона дугмад, док је главни део странице функционални.

На примеру странице која се приказује при недозвољеном приступу (тј. директним уношењем назива странице у претраживачу, а не кроз апликацију) се најбоље види структура шаблона са бочном траком.

```
<div class="wrapper">
<!-- Sidebar -->
<nav id="sidebar">
   <div class='sidebar-header'>
       <h2>Недозвољен приступ!</h2>
   </div>
   <a href="index.php" class="download">ΠΡИЈΑΒΑ</a>
   </nav>
<!-- Page Content -->
<div id="content">
   <nav class="navbar navbar-expand-lg navbar-light bg-light">
       <div class="container-fluid">
           <button type="button" id="sidebarCollapse" class="btn btn-info">
               <i class="fas fa-align-left"></i></i>
               <span>ИНФО</span>
           </button>
           <button class="btn btn-dark d-inline-block d-lg-none ml-auto"</pre>
                   type="button" data-toggle="collapse"
                   data-target="#navbarSupportedContent"
                   aria-controls="navbarSupportedContent" aria-expanded="false"
                 aria-label="Toggle navigation">
               <i class="fas fa-align-justify"></i></i>
           </button>
       </div>
   </nav>
</div>
</div>
```

Caв садржај је унутар <div class="wrapper">, који је дефинисан CSS-ом, увезеним Bootstrap датотекама итд. Одвојено се уписује садржај бочне траке и функционалног дела странице и означени су респективно са <nav id="sidebar"> и <div id="content">.

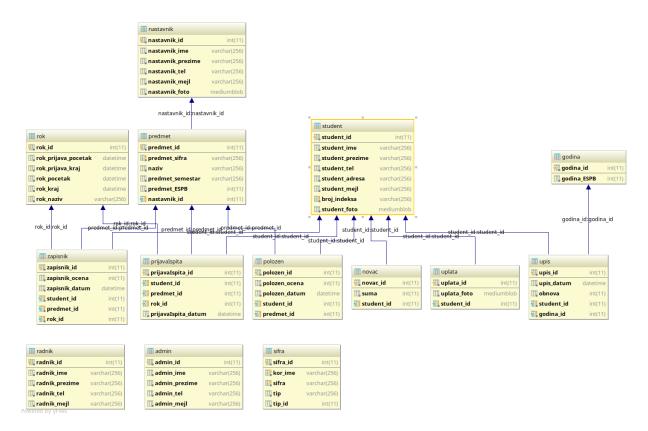
3.4 Highcharts

Исцртавање дијаграма структуре оцена по годинама за означени предмет се врши библиотеком Highcharts, наведеној у литератури [6]. Као параметри се прослеђују године у којима је предмет полаган од стране студената и за сваку годину број студената који су положили сваком од оцена.

4 Дијаграми

4.1 Логичка шема базе података

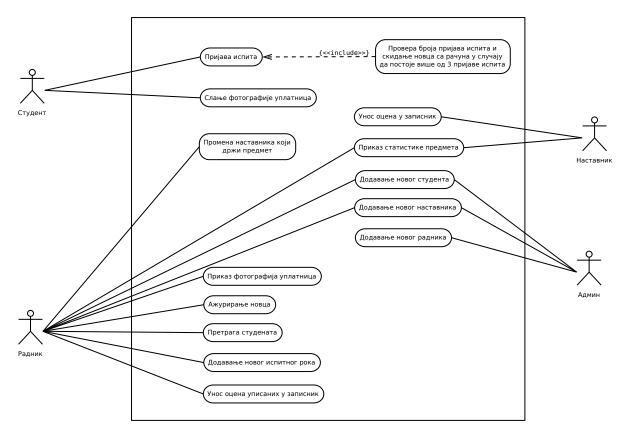
На слици 1 је приказана логичка шема базе података. За сваки тип корисника је дефинисана посебна табела, која садржи основне податке о њима. При пријави се у табели uudpa проверавају унето корисничко име и шиdpa, читају се тип корисника и његов идентификациони број у одговарајућој табели, после чега се из ње читају информације о пријављеном кориснику.

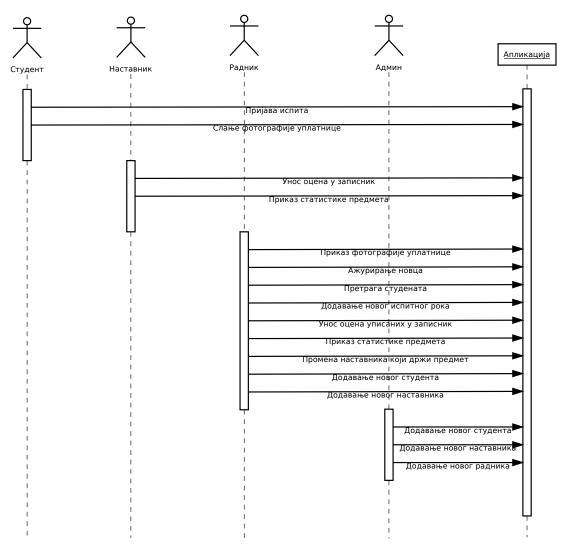
Слика 1: Логичка шема базе података

4.2 UML дијаграми

На слици 2 је приказан дијаграм случајева коришћења (Usecase), док слика 3 приказује дијаграм секвенци (Sequence).

Слика 2: Дијаграм случајева коришћења

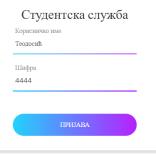

Слика 3: Дијаграм секвенци

5 Апликација

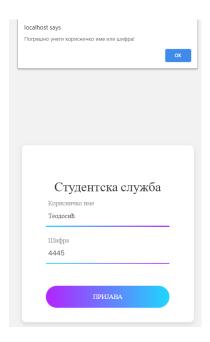
5.1 Студент

За приступање систему као студент, потребно је на почетној странити извршити пријављивање са одговарајућим подацима (слика 4).

Слика 4: Страница за пријаву

Ако се подаци који су унети у дату форму не поклапају са подацима који се налазе у бази, биће пријављена грешка (слика 5)

Слика 5: Погрешан унос

Када су унети тачни подаци за студента кориснику се отвара почетна страна где студент може видети своје личне податке попут броја индекса, мејл, име, презиме, слика профила, просек оцена, број освојених ЕСПБ, стање на рачуну, када је уписао коју годину студија, да ли и је и колико је пута обновио неку годину, списак положених, списак неположених испита. Информације личног типа име, презиме, слика, стање на

рачуни, просек, итд. се могу видети са леве стране прозора у виду бара(слика 6) који је могуће затворити и отворити притиском на дугме ИНФО.

Слика 6: Подаци на бочној траци

На централном делу прозора студенту су приказани подаци у виду уписа/обнове одређених година студија (слика 7),

Слика 7: Уписи и обнове година студија

затим списак положених испита (слика 8),

Положени испити								
Шифра предмета	Назив предмета	Семестар	Оцена	Датум полагања	Професор			
БП102	Математика 1	1	10	2020-07-07 08:29:01	np np			
БП101	Основи програмирања	1	10	2020-07-07 08:29:06	np np			
БП201	Математика2	2	10	2020-07-07 08:29:11	np np			
БП202	OPT I	2	10	2020-07-07 08:29:16	np np			

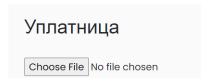
Слика 8: Листа положених испита

списак испита који нису положени (слика 9).

			Неположени испити									
Назив предмета	Семестар	ЕСПБ	Наставник									
Математика 3	3	6	np np									
OPT 2	3	6	np np									
ООП	4	6	np np									
Електроника	4	6	np np									
	ОРТ 2 ООП	OPT 2 3 OOΠ 4	OPT 2 3 6 OOII 4 6									

Слика 9: Листа неположених испита

Студенту је омогућено слање уплатнице новца за пријаву испита (слика 10), где се та уплатница прослеђује раднику у студентској служби који ће прегледати уплатницу и ажурирати стање на виртуелном рачуну студента који ће омогућити пријаву испита, ако је испунио квоту за бесплатне пријаве.

Слика 10: Слање уплатнице

Када је послата слика уплатнице, студент добија обавештење да је уплатница послата (слика 11).

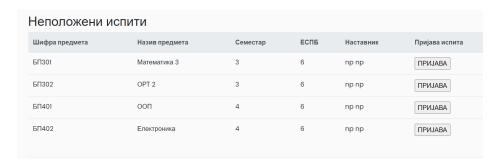
Слика 11: Потврда слања уплатнице

Још једна функционалност која је омогућена студенту јесте пријава испита. Како су испити организовани по рокивима студент није у могућности да пријави сипит било када већ само када је рок отворен, на датом примеру се може видети да студент не може тренутно да пријави испит због тога што тренутно нема отворених рокова (слика 12).

Тренутно нису отворене пријаве за наредни рок!

Слика 12: Порука када нису омогућене пријаве испита

Када је рок активан студенту се у делу где се налази списак испита који нису положени појављује дугме којим се омогућава студенту да пријави испит (слика 13)

Слика 13: Пријава испита

Кликом на дато дугме студент пријављује испит при чему се појављује информација да је испит пријављен (слика 14)

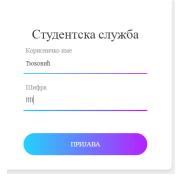

Слика 14: Пријављени испити

Након чега наставник уноси оцену коју је студент остварио приликом полагања испита.

5.2 Натавник

Пријава професора се одвија на исти начин као и пријава студента, уношењем одговарајућих података (слика 15).

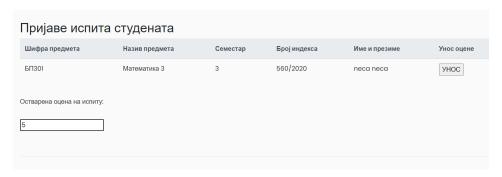
Слика 15: Пријава наставника

Након пријаве професора на његовој левој страни се такође налази бар (слика 16) који је могуће затворити са његовим личним подацима као и дугме ПРЕДМЕТИ.

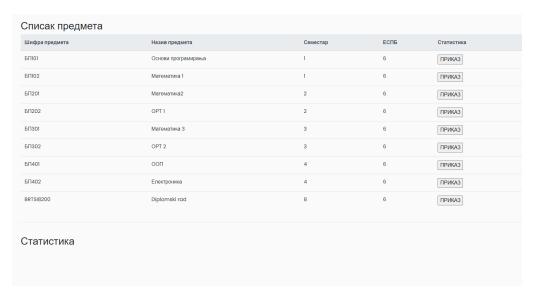
Слика 16: Подаци на бочној траци

На централном делу прозора се налази списак студената који су полагали премет и опција за уношење оцена. Оцена се уноси у поље под називом оцена, а затим се на списку код одговарајућег студента кликом на дугме унос уноси оцена која се прослеђује служби (слика 17)

Слика 17: Упис оцена

Дугме ПРЕДМЕТИ омогућава наставнику да види на којим предметима је организован на да види статистику пролазности, тј. структуру оцена на одговарајућем предмету (слика 18).

Слика 18: Списак предмета

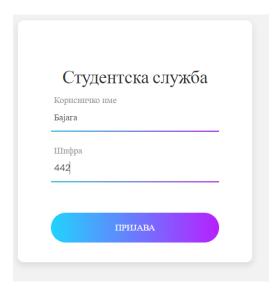
Кликом на дугме приказ се приказује стуктура оцена на том предмету током година, приказана је статистика за предмет Основи програмирања (слика 19).

Слика 19: Статистика

5.3 Радник

Како би у систем приступили као радник студентске службе потребно је пријавити се са одговарајућим подацима, као што је приказано на следећој слици.

Слика 20: Пријава радника

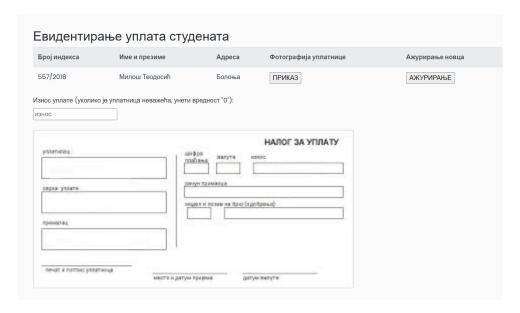
Страница која се приказује на основу правилно унетих података нам излистава основне податке о раднику студентске службе као што су име, презиме, број телефона и емаил. Такође радник има могућност додавања нових цланова и излиставање предмета(слика 21).

Слика 21: Подаци на бочној траци

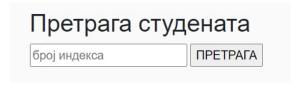
Као основна функција коју радник студентске службе има је да евидентира

уплатнице које су потребне за пријаву испита. Као резултат уплате раднику стижу информације у имену и презимену студента који је извршио уплату и који је његов број индекса. Радник да би потврдио уплату потребно је прикаже ради провере уплатницу и да провери износ новца који је уплаћен. Након те провере следећи корак је унос у празно поље потребне суме новца и њено ажурирање. Следећа слика је визуелни приказ евидентирања уплате студента.

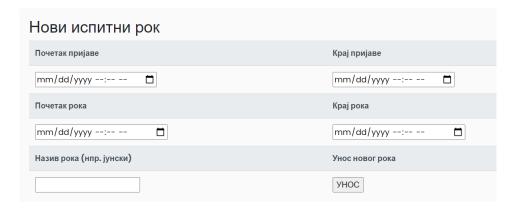
Слика 22: Ажурирање новца на рачуну студената

Такође радник у студентској служби има могућност претрате датог студента по броју индекса.

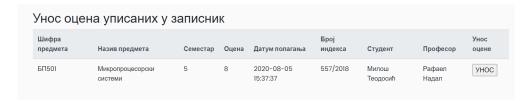
Слика 23: Претраживање студената

Као једна од главних функција коју обавља административни радник је та да креира термин испитног рока. Оно што је потребно да се дефинише су почетак и крај пријаве испита и почетак и крај рока као и назив датог рока.

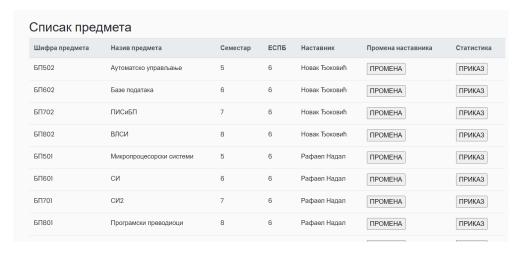
Слика 24: Унос новог рока

Последња функционалност која се приказује раднику на овој страници је унос оцена уписаних у записник и тај приказ је на следећој слици.

Слика 25: Унос оцена

Кликом на предмете остварује се могућност излиставања свих предмета, њиховог назива, број ЕСПБ, наставника на том предмету као и опције промене наставника који држи дати предмет и грифачки приказ статистике оцена на том предмету(слика 26). Административни радник има све наведене могућности, док наставник може да види само листу својих предмета и нема дозволу за промену наставника.

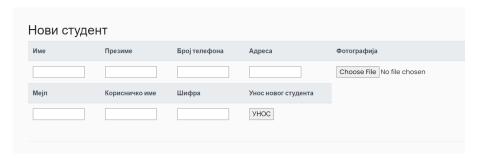

Слика 26: Листа свих предмета

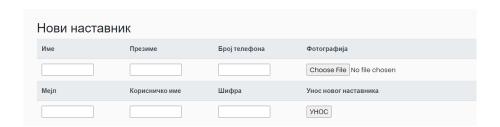
График приказан на слици 19, приказује структуру оцена по годинама за посматрани предмет.

5.4 Администратор апликације

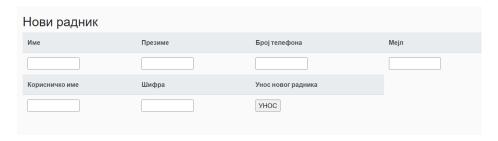
Сам администратор апликације је предвиђен као члан који има могућност додавања свих осталих чланова. То укључује додавање новог студента, новог наставника, као и додавање новог административног радника. Под основним информацијама које су потребне да се додају за остале чланове спадају име, презиме, број телефона, адреса, слика, мејл, корисничко име и шифра за пријаву у апликацију. Следећа слика нам приказује страницу са формама за додавање свих чланова и корисника апликације. Такође овај приказ добијамо и када се пријавимо као административни радник али он нема дозволу за додавање других корисника.

Слика 27: Додавање новог студента

Слика 28: Додавање новог наставника

Слика 29: Додавање новог радника

6 Закључак

Овако реализован систем поред очигледних практичних предности за студенте, наставнике и административне раднике, дефинитивно доноси и бољи први утисак о факултету бруцошима, којима би прилагођавање на студирање требало максимално олакшати.

Литература

- [1] PHP, приступљено (јун 2020.) на https://sr.wikipedia.org/wiki/PHP
- [2] tvanfosson. Одговор на: What is the difference between ajax and jquery and which one is better? [Интернет форум]. Приступљено (јун 2020.) на https://stackoverflow.com/questions/931908/what-is-the-difference-between-ajax-and-jquery-and-which-one-is-better
- [3] Bootstrap (front-end framework), приступљено (јун 2020.) на https://en.wikipedia.org/wiki/Bootstrap_(front-end_framework)
- [4] Login Form v2 by Colorlib, приступљено (јун 2020.) на https://colorlib.com/wp/template/login-form-v2/
- [5] BOOTSTRAP SIDEBAR, приступљено (јун 2020.) на https://bootstrapious.com/p/bootstrap-sidebar
- [6] Highcharts Demos > Stacked column, приступљено (јун 2020.) на https://www.highcharts.com/demo/column-stacked